

Τα κέρδη στους ιδιώτες, οι λογαριασμοί στους φορολογούμενους πολίτες

Η σύμπραξη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ) αντιμετωπίζεται εδώ και καιρό ως πανάκεια επίλυσης των χρηματοοικονομικών προβλημάτων που σχετίζονται με την εκπόνηση δημόσιων έργων και υποδομών (Σχολεία, νοσοκομεία, δικαστικά μέγαρα, φυλακές, πυροσβεστικοί σταθμοί κ.λ.π.).

Η ιδέα της σύμπραξης υποστηρίχθηκε κατ' αρχήν στη Βρετανία από τους νέους εργατικούς, σαν μια ουδέτερη τεχνική για τη χρηματοδότηση των δημόσιων έργων και στη συνέχεια αποτέλεσε «εξαγωγίμο» προϊόν που βρήκε αποδέκτες σ' όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση και φυσικά στη χώρα μας.□

□

Το σκεπτικό της αντίληψης που υπηρετεί η σύμπραξη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα είναι το εξής:

Τι πιο απλό, με δεδομένη την οικονομική στενότητα του κράτους, από το να συμβάλλει και ο ιδιωτικός τομέας στα δημόσια έργα; Μόνο κάποιος «δογματικός», θα μπορούσε να αρνηθεί αυτές τις δυνατότητες.

Η πραγματικότητα όμως, όπως αυτή καταδεικνύεται στις περιπτώσεις των Ευρωπαϊκών χωρών, όπου και έχουν προχωρήσει αυτού του είδους οι συμπράξεις, δείχνει πως η παραπάνω αντίληψη κάθε άλλο παρά απλουστευτικά θα έπρεπε να αντιμετωπιστεί.

Για παράδειγμα σε πολλά νοσοκομεία της Βρετανίας που χτίστηκαν με το καθεστώς σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, τα αποτελέσματα έδειξαν πως οι κλίνες ήταν λιγότερες από όσες είχαν αρχικά καθοριστεί και οι προσφερόμενες υπηρεσίες κατά πολύ φτωχότερες. Το δημόσιο αδυνατώντας να καταφύγει στα δικαστήρια για την τήρηση των όρων της συμφωνίας (για διάφορους επιμέρους λόγους) αναγκάστηκε τελικά να αποδεχθεί και να συμβιβαστεί με το υπάρχον καθεστώς, σε βάρος πάντα του κοινωνικού συνόλου.

Ένα άλλο χαρακτηριστικό παράδειγμα σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα που αφορά στη χώρα μας, είναι και αυτό της «Αττικής οδού» που πραγματοποιήθηκε με την ψευδώνυμη μεθοδολογία της «αυτοχρηματοδότησης».

«Ενώ το αρχικό κόστος της Σύμβασης Παραχώρησης ήταν 432 δις. Δρχ. από τα οποία το δημόσιο προβλεπόταν να διαθέσει τα 144 δις. (33%), η κοινοπραξία τα 54 δις. (13%) και τα πιστωτικά ιδρύματα τα 235 (54%), το τελικό κατασκευαστικό κόστος έφτασε τα 900 δις., από τα οποία το δημόσιο κάλυψε τελικά τα 612 (68%), ενώ η συμμετοχή της κοινοπραξίας παρέμεινε στα 54 δις.□ (6%) και τα τραπεζικά δάνεια στα 234 δις. (26%)».

Ουσιαστικά το ΣΔΙΤ συνιστά την αιχμή του δόρατος της συντονισμένης προσπάθειας που γίνεται για την ιδιωτικοποίηση των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, προσπάθεια που σταδιακά διεισδύει σ' αυτό που θα μπορούσαμε να αποκαλέσουμε σκληρό πυρήνα του κράτους.

Αυτό που θα πρέπει να συνειδητοποιήσουμε (να «ξαναθυμηθούμε» καλύτερα, διότι η μνήμη μας λειτουργεί πλέον πολύ επιλεκτικά) είναι πως ο ιδιωτικός τομέας, το κεφάλαιο γενικότερα, ναι μεν συνιστά μια τεράστια κοινωνική δύναμη που λειτουργεί ως μοχλός της οικονομικής ανάπτυξης, αλλά ως πρώτιστο σκοπό του θέτει την εξασφάλιση του κέρδους και όχι τη διασφάλιση των δημόσιων αγαθών.

Είναι λογικό, λοιπόν, ο ιδιώτης επιχειρηματίας να επενδύει στη λογική της άμεσης εξασφάλισης οφελών, τα οποία και θα φροντίσει να διασφαλίσει θέτοντας τους ανάλογους όρους και προϋποθέσεις. Όσο καλή διάθεση

Κώστας Χ. Πασχάλης

Σύμπραξη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ)

συνεργασίας και να διαθέτει από τη στιγμή που δεν εκπροσωπεί φιλανθρωπικό σωματείο προς την παραπάνω κατεύθυνση θα κινηθεί.

Τα κριτήρια όμως που διέπουν τη λειτουργία του δημόσιου τομέα σαφώς και πρέπει να είναι διαφορετικά. Οι δημόσιες επενδύσεις στην υγεία, την παιδεία και τις υπηρεσίες είναι άμεση υποχρέωση μιας ευνομούμενης κοινωνίας απέναντι στους πολίτες της.

Το καθεστώς των ΣΔΙΤ λειτουργεί ως μηχανισμός αθρόας δανειακής επιβάρυνσης του Δημοσίου και μάλιστα με τους πιο δυσβάστακτους όρους. Οι χαμηλόμισθοι, οι εργαζόμενοι και γενικότερα οι ασθενέστερες οικονομικά τάξεις είναι αυτές που θα κληθούν να πληρώσουν σε «χρυσό» την παράδοση των πλέον νευραλγικών κρατικών υποδομών και δημόσιων υπηρεσιών στην ιδιωτική εκμετάλλευση.

Μέσω των ΣΔΙΤ το Κράτος απαλλάσσεται από οποιαδήποτε διαδικασία προώθησης των δημόσιων επενδύσεων, επιτυγχάνει τη δημοσιονομική «εξυγίανση» μέσα από την περιστολή θεμελιωδών κοινωνικών του λειτουργιών, εμφανίζει την είσοδο του ιδιωτικού κεφαλαίου ως έκφραση «αναπτυξιακής» διαδικασίας, ενώ στην πραγματικότητα αντικαθιστά τις δημόσιες κοινωφελείς επενδύσεις με την επιχειρηματική δραστηριότητα.

Εντέλει αυτό που επιτυγχάνεται με τα ΣΔΙΤ είναι η παραχώρηση των αρμοδιοτήτων του κράτους στους ιδιώτες με τον σταδιακό αποχαρακτηρισμό του δημόσιου χαρακτήρα των κοινωφελών υποδομών και των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Στη βάση όσων προαναφέραμε γίνεται κατανοητό πως οφείλουμε ως συνειδητοποιημένοι πολίτες να αγωνιστούμε με όλες μας τις δυνάμεις ώστε να υπερασπιστούμε το περιεχόμενο και τις λειτουργίες του δημόσιου χώρου μέσα από την αναβάθμιση τόσο των παρεχόμενων υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, όσο και των προγραμμάτων δημόσιων επενδύσεων, χωρίς τα οποία η Ελλάδα με μαθηματική ακρίβεια μετατρέπεται σε ανοχύρωτη χώρα, παραδομένη στο έλεος της ιδιωτικής ασυδοσίας. □